

BIBLIOGRAFIE

I. SECȚIUNEA PRIMAR:

a. clasele I-III

a.1. Legende istorice:

- a.1.1. Povestea Vrancei - <https://www.youtube.com/watch?v=MEW4Tkz9JZ8/>
- a.1.2. Un ostaș de-al lui Tepeș - <https://www.youtube.com/watch?v=MEW4Tkz9JZ8/>
- a.1.3. Ocaua lui Cuza - <https://www.youtube.com/watch?v=csjhFqR6GBk>
- a.1.4. Dochia - http://epovesti.ro/povesti/povestea_preafrumoasei_dochia/
- a.1.5. Tricolorul - <https://istoriiregasi.wordpress.com/2011/09/23/legenda-tricolorului/>

a.2. Simbolurile țării:

- a.2.1. Imnul României- primele 3 strofe,
- a.2.2. Stema țării,
- a.2.3. Ziua Națională a României,

a.3. Imagini cu personalități istorice:

- a.3.1. Decebal,
- a.3.2. Mircea cel Bătrân,
- a.3.2. Vlad Țepeș,
- a.3.3. Ștefan cel Mare,
- a.3.4. Alexandru Ioan Cuza

b. clasa a IV-a

b.1. Încadrarea anilor în secole, cifre romane

b.2. Epoca antică: Dacii și romanii

Evaluare: *recunoașterea vestigiilor istorice importante: Columna lui Traian, Tezaurul de la Pietroasele, Colosseumul din Roma precum și a conducătorilor Decebal și Traian, Identificarea categoriilor sociale).*

b.3. Epoca medievală

- Întemeietorii statelor medievale
- Domnitori: Mircea Cel Bătrân, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul

Evaluare: identificarea personajului istoric și asocierea lui cu un spațiu istoric (Moldova, Țara Românească, Transilvania, București, Suceava, Târgoviște) sau cu o realizare (prima Unire a Țărilor Române; Vaslui, Rovine, Posada etc.).

b.4. Epoca Modernă

- Identificarea personajelor și asocierea cu un spațiu istoric :Cuza Vodă , regele Carol

Legende istorice:

1. Legenda marelui voievod Gelu Românu (povestiri istorice, vol 1)
2. Legenda lui Dragoș Vodă
3. Povestea preafrumoasei Dochia
4. Mihai și călăul, Boris Crăciun
5. Un ostaș de-al lui Țepeș(Legende istorice, Dimitrie Bolintineanu)
6. Moș Ion- Roată și Cuza- Vodă, Ion Creangă

II. SECȚIUNEA GIMNAZIU

a. Subsecțiunea - ***Preistorie și Antichitate:***

- **Civilizații preistorice** (manual clasa a VIII-a):
 - ✓ Revoluția neolitică (manual clasa a V-a);
 - ✓ Inventarea metalurgiei (manual clasa a V-a).
- **Geto-Dacii** (manual clasa a VIII-a):
 - ✓ Geții și Dacii, rânduiești, obiceiuri, credințe (manual clasa a V-a);
 - ✓ Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană (manual clasa a VIII-a);
 - ✓ Regalitatea și religia (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Integrarea geto-dacilor în lumea romană (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Romanizare (manual clasa a V-a),
 - ✓ Romanitate și creștinism (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Autohtoni și migratori (manual clasa a VIII-a),
- **Etnogeneza românească:**
 - ✓ Formarea poporului român și a limbii române (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Dispută în jurul continuității (Teoria Imigraționistă și Teoria lui Roesler).

b. Subsecțiunea – ***Evul Mediu:***

- **Statul medieval românesc:**
 - ✓ Formațiuni prestatale românești sec. IX-XIII (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Constituirea statelor medievale românești (manual clasa a VIII-a),
 - ✓ Instituțiile statului medieval românesc (manual clasa a VIII-a),
- **Voievozi români implicați în lupta antiotomană** (manual clasa a VIII-a):
 - ✓ Mircea cel Bătrân,
 - ✓ Alexandru cel Bun,
 - ✓ Iancu de Hunedoara,
 - ✓ Vlad Țepeș,
 - ✓ Ștefan cel Mare,

- ✓ Mihai Viteazul (Unirea 1600)
- ✓ Constantin Brâncoveanu,
- ✓ Dimitrie Cantemir.

- *Domniile fanariote* (manual clasa a VIII-a).

c. Subsecțiunea – **Epocă Modernă și Contemporană:**

- Revoluția de la 1848,
- Unirea Principatelor Române (24 ianuarie 1859),
- Cucerirea Independenței de stat,
- Războiul pentru reîntregire,
- Marea Unire,
- Anul 1940,
- Evoluția regimului comunist între 1948-1989.

Sinteză

SUBSECȚIUNEA: PREISTORIE ȘI ANTICHITATE

Preistoria: este perioada cuprinsă între momentul atestării prezenței omului pe teritoriul

României și apariția primelor izvoare scrise. Cuprinde două mari etape: Epoca Pietrei și Epoca Metalelor. Este urmată de Antichitate.

1. **Epoca Pietrei.** Cuprinde două perioade clasice și o perioadă de tranziție:

a. *Paleoliticul* (palaios – vechi; lithos – piatră) – epoca veche a pietrei, cca 1 mil – 10000 î. Hr
Caracteristici:

- realizarea uneltelor de piatră cioplită: lemn, os, corn de animal;
- descoperirea producerii și folosirii focului;
- ocupații: cules, vânătoare, pescuit (economie prădanică);
- apariția primelor manifestări artistice, legate, probabil, de credințele magico-religioase.

b. *Mezoliticul* – epoca de mijloc a pietrei, cca. 10000 – 6500 î.Hr.

Caracteristici:

- arc și săgeată;
- domesticirea animalelor.

c. *Neoliticul* – epoca nouă a pietrei, cca. 6500 – 4000 î. Hr.

Caracteristici:

- sedentarizarea comunităților umane (apariția primelor sate);
- utilizarea procedeelelor de șlefuire și perforare a pietrei;
- ocupații productive: cultivarea plantelor, creșterea animalelor;
- inventarea meșteșugurilor;
- noi forme de organizare socială (patriarhat);
- manifestări religioase complexe.

În etapa de trecere la Epoca Bronzului se desfășoară procesul de indo-europenizare (pătrunderea în Europa a populațiilor indo-europene și formarea, în urma cuceririi civilizațiilor neolitice, a popoarelor Antichității: celții, grecii, tracii etc.)

Epoca Metalelor - cuprinde două perioade:

- ✓ Epoca Bronzului: cca. 2000 – 1200 î. Hr.; civilizația materială și spirituală a acestei epoci este atribuită, pe teritoriul României, tracilor.
- ✓ Epoca Fierului: cca. 1200 î. Hr. – 106 d. Hr.; se formează civilizația geto-dacilor (ramura nordică a tracilor).

NOTĂ: Teritoriul de astăzi al României a fost locuit din cele mai vechi timpuri:

1. **Cultura Turdaș sau Cultura Turdaș – Vinča**
2. **Cucuteni**
3. **Hallstatt**
4. **La Tene**

Geto-dacii în izvoare

Izvoarele grecești și romane – numiți geți iar în cele romane daci. Geto-dacii reprezintă aripa nordică a tracilor (același popor). Organizați în triburi – carpizi, appuli, buri, costoboci.

Mențiuni despre geto-daci – Herodot în luc. „Istoriei” îi menționează pe geți în conflictul cu regele persan Darius (514 î. Hr.). Dromichaites regele get a intrat în conflict cu Lisimah (general al lui Alexandru Macedon, rege al Traciei).

Organizare socială – organizați în triburi, locuiau pe teritoriul cuprins între Tyras, Dunăre, Marea Neagră și Tisa. Purtători ai culturilor Hallstatt și La Tene. Se ocupau cu prelucrarea metalelor, foloseau plugul cu brăzdar de fier, roata olarului, metale prețioase. Au construit cetăți de piatră pe înălțimi (DAVE), conduse de regi (basilei sau rex). Societatea organizată în aristocrații (tarabostes), oamenii liberi (comati) și sclavi.

Statul dac sub Burebista (82-44 î.Hr.)). Burebista a unit triburile geto-dace pe calea războiului și calea diplomației. Burebista a fost primul rege geto-dac iar statul său era organizat sub forma unei monarhii militare. Burebista a unificat triburile geto-dace ajutat de preotul Deceneu. A supus orașele grecești Histria, Tomis, Callatis, Apollonia, i-a înfrânt pe celți și sciți, și i-a supus. În anul 48 î. Hr. Burebista s-a amestecat în războiul civil de la Roma dintre Cezar și Pompei, l-a susținut pe Pompei care în schimb a recunoscut cuceririle și stăpânirea statului dac. Pompei a fost înfrânt iar Cezar a pregătit un război împotriva dacilor, dar a fost asasinat în anul 44 î. Hr. Tot în anul 44 î. Hr. A murit și Burebista asasinat. După moartea sa statul dac s-a destrămat în mai multe regiuni.

Dacia de la Deceneu la Decebal – Conducerea statului a fost preluată de Deceneu. Acesta era rege, judecător suprem, mare preot. În timpul său oamenii aveau cunoștințe de

botanică și medicină, cunoșteau legile naturii. După Deceneu regi ai dacilor au mai fost: Comosicus, Scorillo, Duras. Împărțirea daco-geților în regate mai mici a slăbit autoritatea acestuia, armatele romane au cucerit teritoriile care aparțineau statului lui Burebista. La început stăpânirea romană s-a instalat în vestul Daciei. Romanii au înființat provincia Moesia între Serbia și Bulgaria. Pentru exploatarea pietrei de construcție, zăcămintelor de fier și de aramă, romanii au adus în Dacia coloniști. Dacia s-a integrat cultural în „orbis romana”.

Statul dac condus de Decebal (87-106) – Amenințarea pe care o reprezenta pentru Dacia prezența Romei la Dunăre a îndemnat triburile daco-gețice să se unească din nou. Acest proces era în plină acțiune, sub domnia lui Duras-Diurpaneus, a izbucnit un război cu Roma lui Domițian. Dacii au năvălit în anul 85-86 în Moesia. Domițian a respins atacul și s-a retras în Ilyricum. În anul 87 are loc campania inițiată de Domițian condusă de Cornelius Fuscus. La Tapae, romanii au fost atacați de daci, legiunea romană fiind nimicită, Cornelius Fuscus a murit în luptă. În urma victoriei, Duras a cedat tronul lui Diurpaneus Decebal. În anul 88 tot la Tapae, a avut loc o altă confruntare între daci și romani, conduși de Tettius Iulianus i-a înfrânt pe daci. Romanii au fost nevoiți să încheie pace. Prin Pacea din 89 Decebal se recunoaște ca regat clientelar al Romei, primind în schimb bani, meșteri și instructori militari. Pretextul războaielor cu dacii a fost disprețul manifestat de Decebal față de Imperiul Roman după Pacea din 89 (Pliniu cel Tânăr). De asemenea prin aurul său Dacia reprezenta pentru Roma un „El Dorado” (Californie a Antichității). Împăratul Traian, dorea să-l supună pe Decebal, astfel că a pornit cu o mare armată împotriva Daciei. În anul 101 la Tapae, dacii au fost înfrânți de romani, aceștia au ocupat Țara Hațegului. În anul 102 romanii au cucerit Munții Orăștiei și Cetatea Costești. Înfrânt Decebal a cerut pace.

Pacea din 102 prevedea – cedarea tuturor teritoriilor cucerite de la romani în 101-102: Banat, Hațeg, Oltenia, Muntenia, s- Moldovei, s-e Transilvaniei.

Decebal se angaja să nu mai primească militari dezertori romani. Predarea tuturor armelor și mașinilor de război. Decebal renunța la o politică externă proprie.

Condițiile păcii făceau din Dacia o pradă ușoară pentru romani. După încheierea păcii, Decebal a refăcut cetatea Costești și cetățile din Munții Șureanu. Traian a întărit linia Dunării, a consolidat fortificațiile romane iar în 103-105 a ridicat podul de piatră peste Dunăre. Decebal i-a atacat pe iazygii (aliații Romei) deoarece au anexat Banatul în timpul războiului din 102. În anul 105 Decebal a atacat garnizoanele din Țara Hațegului, Banat și Oltenia, l-a

luat prizonier pe generalul Longinus. În anul 106 Sarmizegetusa Regia a fost distrusă. Dacia devine provincie romană.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

- **Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană**
- **Regalitate și religie**
- **Integrarea geto-dacilor în lumea romană**

Continuitatea daco-romanilor –După retragerea aureliană s-a realizat procesul de romanizare. Retragerea aureliană n-a pus capăt romanizării, această acțiune s-a realizat și asupra dacilor liberi care au pătruns în Dacia Traiană. Un rol important în procesul de romanizare l-au jucat relațiile neîntrerupte cu romanitatea sud-dunăreană, care încă multe secole a fost sub scutul armatelor Imperiului Roman. Aceste relații sunt dovedite de produsele și monedele romane. Răspândirea creștinismului în limba latină este o altă dovadă a relațiilor populațiilor de la nord și sud de Dunăre. A avut loc un proces de extindere a populației romanizate nord-dunărene și în provinciile neromanizate. Dovezi ale continuității sunt: monedele romane, inelul de argint de la Micia cu inscripție latină, obiecte de factură romană, morminte, cuptoare romane, monedele de bronz, numele râurilor derivă din denumirile dacice folosite în epoca romană Olt, Mureș, Criș, Timiș.

După retragerea aureliană daco-romanii au fost nevoiți să facă față valurilor de migratorii (goții, ostrogoții, hunii, gepizii, avarii). Daco-romanii nu și-au părăsit vatra strămoșească, au rezistat tuturor invaziilor. Prin contactul cu populația romanizată, migratorii au împrumutat de la aceștia numeroase elemente de civilizație.

Romanizarea este procesul istoric prin care civilizația romană a pătruns în toate compartimentele vieții unei provincii, componenta esențială a romanizării este lingvistică.

Condițiile romanizării: ocuparea de către romani a teritoriului unui popor antic, încadrarea teritoriului respectiv în statul roman, existența unei populații numeroase asupra căreia se exercită romanizarea, dezvoltarea economic și cultural. Romanizarea a fost favorizată de: superioritatea tehnicii și a culturii spirituale romane, folosirea limbii latine în administrație și justiție, negustori, proprietari de moșii, coloniști și soldați care la eliberare

primeau loturi de pământ și se stabileau în așezările din Dacia. Dacii și-au însușit cultura, obiceiurile, credința și limba cuceritorilor.

Subsecțiunea - Evul Mediu”

Constituirea obștilor sătești a fost o modalitate de organizare socio-economică în perioada formării poporului român. Izvoarele arată că românii la începutul Evului Mediu trăiau organizați în obști teritoriale sau sătești. Conducerea obștii era colectivă și se exercita prin *Adunările și Sfatul oamenilor bătrâni*, la care se adăugau conducătorii satelor, judele sau cneazul. *Cneazul era un conducător al obștii cu atribuții administrative și judiciare. Prin unirea mai multor obști au luat naștere cnezatele și voievodatele.* Formarea cnezatelor și accentuarea procesului de stratificare socială a dus la fixarea sistemului de ordonare și ierarhizare, caracteristic societății medievale. Boierimea s-a implicat în procesul de unire a mai multor cnezate, care a dus la formarea voievodatelor, în frunte cu un voievod.

Contextul extern – Statele vecine erau: cnezatul rus de Halici, cnezatul rus al Kievului, Hanatul Hoardei de Aur, Țaratul bulgar, statul Asăneștilor, Regatul Ungariei. În sec. al XI- lea au avut loc migrațiile pecenegilor, uzilor și cumaniilor. În sec. al XIII – lea tătarii au atacat teritoriile românești și au întemeiat Hanatul Hoardei de Aur în nordul Mării Negre.

Primele formațiuni politice românești – Transilvania – Banat – sec. IX-X (Gesta Hungarorum) – voievodatul lui Menumorut (Biharea), Voievodatul lui Gelu (Dăbâca), Voievodatul lui Glad (Civin).

Sec. al XI-lea (Legenda Sf. Gerard)– Voievodatul lui Gyula (Alba Iulia), Voievodatul lui Ahtum (Orșova)

Între Carpați și Dunăre (Diploma Cavalerilor Ioaniți) – Sec. XII-XIII – Voievodatul lui Litovoi, Voievodatul lui Seneslau (Muntenia), Cnezatul lui Farcaș, Ioan, Țara Severinului, Țara Făgărașului, Țara Hațegului.

În Moldova – sec. XII-XIII - Țara berladnicilor (Țara brodnicilor), Țara volohilor, Codrii Orheiului, Codrii Cosminului.

În Dobrogea – sec. X – Tatos, Satza, Seslav.

Țara Maramureșului teritoriu dependent de Regatul Ungariei.

Formarea statelor medievale românești – a fost rezultatul unui îndelung proces de dezvoltare a formațiunilor politice din sec. precedente. **Voievodatele, cnezatele, țările** s-au întărit treptat din punct de vedere politic și economic. Întemeierea statelor medievale românești Țara Românească și Moldova s-a realizat și cu aportul românilor din Transilvania care, presați de politica regală, s-au orientat spre frații lor de aceeași limbă și credință. Acest proces a fost favorizat de factorii interni (dezvoltarea economică, socială și politică) și de condițiile politice existente atunci în Europa: decăderea puterii tătarilor, stingerea dinastiei arpadiene.

Formarea statului medieval Transilvania – în procesul de formare a voievodatului Transilvania trebuie avut în vedere **3 elemente: existența formațiunilor statale românești, lupta feudalilor maghiari pentru cucerirea și organizarea teritoriului cucerit și tendința de autonomie a voievodatului față de regalitatea maghiară. În sec. IX-XI în Transilvania sunt menționate voievodatele lui Ahtum, Gyula, Glad, Gelu și Menumorut. În sec. al IX lea maghiarii s-au așezat în Pannonia sub conducerea lui Arpad. În anul 1000 maghiarii sub conducerea lui Ștefan I au fost creștinați, Ștefan a fost încoronat rege.** Regele maghiar Ștefan I a manifestat tendințe expansioniste spre est. În Banat stăpânea Ahtum care a intrat în conflict cu regele maghiar deoarece acesta percepea vamă pentru sarea transportată pe Mureș în Ungaria, Ahtum a fost învins și asasinat iar teritoriul său a fost ocupat de regele maghiar. În anii 1002-1003 regele maghiar Ștefan a intrat în conflict cu Gyula, deoarece acesta a refuzat să îmbrățișeze catolicismul. Gyula a fost înfrânt iar teritoriul ocupat.

Colonizarea secuilor, sașilor și teutonilor – În schimbul serviciilor militare, regele maghiar, a permis **secuilor** să se așeze în Bihor și Subcarpați, secuii și-au păstrat organizarea politică, juridică și economică.

Sașii – au fost aduși în mai multe etape și s-au așezat în Sibiu, Târnava Mare, Țara Bârsei, le-a fost acordată Bula de Aur prin care li se dăruia **„pădurea românilor și pecenegilor”**. Cu scopul de a apăra Transilvania de atacurile cumanilor, regele Andrei al II lea i-a instalat în 1211 pe teutoni în Țara Bârsei, aceștia primind numeroase privilegii. Teutonii au intrat în conflict cu regele maghiar și în anul 1225 au fost alungați (stabilit în Prusia). Regele maghiar Bela al IV lea a dat Diploma Cavalerilor Ioaniți (1247), oferindu-le ioaniților Banatul de Severin în schimbul apărării Transilvaniei de atacurile tătarilor. În dorința de a stăpâni efectiv teritoriile cucerite, regii arpadieni au încercat să introducă în Transilvania, la începutul sec. al XII lea, o nouă formă de organizare, **Principatul**, dar

rezistența cnezatelor și voievodatelor românești a făcut ca la sf. sec. al XII lea să fie recunoscut voievodatul Transilvaniei, care se bucura de o largă autonomie în cadrul Regatului Maghiar. Pentru a deține controlul asupra Transilvaniei, regele maghiar și-a asumat dreptul de numire a voievozilor (dintre membri nobililor). Voievodul era vasal regelui Ungariei, avea atribuții administrative, judiciare, militare, avea o cancelarie proprie, era secondat de un vicevoievod.

Formarea statului medieval Tara Românească – Împrejurările externe, primejdia tătaro-mongolă și cea maghiară, au convins cu ușurință micile formațiuni prestatale cu privire la necesitatea unificării lor. În sec. XII-XIII între Carpați și Dunăre existau mai multe cnezate și voievodate: cnezatul lui Ioan și Farcaș, voievodatele lui Litovoi și Seneslau. Între anii 1272-1275 voievodul Litovoi refuză suzeranitatea maghiară și plata tributului pentru teritoriile ocupate. Între anii 1277-1279 a avut loc un conflict militar între Litovoi și regele maghiar, Litovoi a fost ucis iar fratele său Bărbat a fost luat prizonier. Bărbat a fost răscumpărat și a păstrat stăpânirea țării dar a recunoscut suzeranitatea regelui maghiar. În anul 1290 a avut loc descălecatul lui Negru Vodă din Făgăraș, toată boierimea s-a închinat noului stăpân, această închinare însemnând unirea Olteniei cu Muntenia, acesta fiind primul pas spre întemeierea Țării Românești. Autoritatea lui Basarab se întindea asupra Banatului de Severin, Olteniei, Munteniei și Basarabiei. Din 1317 regele maghiar Carol Robert de Anjou a recunoscut titlul de voievod a lui Basarab. În anul 1317 Banatul de Severin se afla sub stăpânirea Angevinilor. În anul 1324 Basarab a fost recunoscut stăpân asupra Banatului de Severin. Întinderea stăpânirii asupra Banatului de Severin și câștigarea autonomiei nu a fost pe placul regelui maghiar care-și vedea năruit planul de expansiune teritorială și de catolicizare a populației. În anul 1330 regele maghiar a început o campanie împotriva Țării Românești și a ocupat Banatul de Severin. Pentru a evita războiul, Basarab a încercat o împăcare pe calea tratativilor, oferind regelui maghiar Carol Robert de Anjou o despăgubire de 7000 de mărci de argint, renunțarea la stăpânirea Banatului de Severin, plata unui tribut anual și trimiterea unui fiu ostatic la curtea regelui, acestea au fost respinse de regele maghiar. În luna noiembrie 1330 la Posada, Basarab i-a înfrânt pe maghiari obținând independența Țării Românești, procesul de formare al statului încheindu-se. Consolidarea noului stat a continuat în timpul lui **Nicolae Alexandru (1352-1364), fiul lui Basarab**. Acesta a câștigat independența Țării Românești față de Ungaria, în anul 1359 a înființat Mitropolia Țării Românești la Argeș, acest lucru a fost o mare lovitură pentru Ungaria și papalitate.

Vladislav Vlaicu (1364-1377) - și-a câștigat titlul de Ban al Severinului și duce de Făgăraș. Deoarece nu a prestat jurământ de vasalitate regelui maghiar a fost considerat uzurpator. În anul 1368 a refuzat să-l ajute pe regele maghiar la atacarea Vidinului, acest lucru l-a determinat pe regele maghiar să pornească o campanie împotriva Țării Românești. Pe Ialomița, Vladislav Vlaicu a înfrânt oastea maghiară. În schimbul jurământului de vasalitate, regele maghiar Ludovic I a recunoscut stăpânirile lui Vladislav Vlaicu. În anul 1369 Vladislav a participat alături de regele maghiar la lupta împotriva turcilor, cetatea Chilia a revenit Țării Românești. Urmașii săi **Radu și Dan** au avut o prezență semnificativă în lumea sud-dunăreană.

Formarea statului medieval Moldova – procesul de formare a statului moldovean a fost favorizat de unii factori externi printre care slăbirea dominației tătare ca urmare a luptei desfășurate de Ungaria, Polonia și Țara Românească. În Moldova au fost semnalate formațiuni politice încă din sec. XII-XV. Între anii 1343-1345 au avut loc expediții maghiare la est de Carpați care au dus la înfrângerea tătarilor. Regele maghiar Ludovic I Anjou a format în nord-vestul Moldovei o marcă de apărare al cărei conducător era Dragoș, voievod maramureșan. Dragoș era vasal regelui Ungariei. Bogdan, un voievod maramureșan, stăpânea 22 de sate și avea reședința la Cuhea. La mijlocul sec. al XIV lea, voievodul Bogdan s-a opus încercărilor de organizare a comitatului de către regalitatea maghiară, intrând în conflict cu regele maghiar. În anul 1359, Bogdan a părăsit Maramureșul, a trecut în Moldova dorind să o scoată de sub controlul coroanei maghiare. În anul 1365, i-a înlăturat pe urmașii lui Dragoș, **Sas și Balc**, a respins atacurile regelui maghiar care dorea să-l reinstaleze pe Balc, cu ajutorul boierimii locale. Bogdan a întemeiat o nouă stăpânire. Dragoș a primit pentru Moldova moșia Cuhea din Maramureș. Bogdan a asigurat independența Moldovei și a dat prima dinastie a Mușatinilor. Urmașul lui Bogdan, **Lațcu (1365-1374)**- a stabilit raporturi cu papalitatea pentru a face față presiunii polono-maghiare. Moldova a fost recunoscută pe plan internațional ca stat de sine stătător.

Petru Mușat (1375-1391)- a depus jurământ de vasalitate regelui Poloniei. În anul 1385 a acordat un împrumut regelui Poloniei, Vladislav Jagello, pentru care a primit amanet Haliciul. A bătut primele monede de argint și aramă, a mijlocit încheierea unui tratat de alianță între Mircea cel Bătrân și regele Poloniei, a emis primele documente interne ale Moldovei și a înființat Mitropolia Moldovei, care a însemnat și recunoașterea de către Polonia a autonomiei politice și bisericești.

Întemeierea statului medieval Dobrogea- teritoriul locuit de români între Dunăre și Marea Neagră la sf. sec. al XIII lea, avea o structură politică de confesiune ortodoxă, obligată tributar ***emirului tătar Nogai***. Sec. al XIV –lea marchează formarea statului dobrogean pe baza dezvoltării formațiunilor politice existente în această provincie din sec. X (stăpânirea lui Jupan Dimitrie). Nucleul statului l-a constituit **Țara Cavarnei (între Mangalia și Varna)**. Recunoscută de Bizanț în 1325. În 1346 în fruntea Dobrogei e amintit Balica, iar mai târziu, fratele său Dobrotici. ***Dobrotici*** și-a întins stăpânirea până la Dunăre, intrând în conflict cu genevezii din Vicina și Chilia, pentru controlul drumurilor comerciale. ***Ivanco*** a bătut monedă proprie. Mircea cel Bătrân anexează Dobrogea la Țara Românească în 1390.

Organizarea internă a Țărilor Române – Transilvania-

Voievodatul- la început a avut o autoritate teritorială asupra a 7 comitate. Regalitatea maghiară a încercat să limiteze puterea viedodului recunoscând pentru sași și secui o organizare aparte. Voievodul avea atribuții administrative, judiciare, militare, își alegea singur subalternii. La conducerea statului mai era ***vicevoievodul, cancelaria, Adunările obștești (probleme economice, administrative, legislative)***.

Tara Românească și Moldova- Domnia era exercitată de ***voievod și domn***. Domnul era conducătorul țării, avea atribuții executive, judecătorești, legislative, militare, bate monedă, conducea politica externă. Voievodul era conducătorul oștilor.

Sfatul domnesc – vornicul – conducătorul curții domnești, ***logofătul*** – cancelarul, ***vistiernicul*** – tezaurul, ***spătarul*** – purtătorul de spadă. ***Banul Olteniei*** (Țara Românească) era cea mai mare demnitate după domn, ***Portarul*** (Moldova).

Biserica – a constituit un element de unitate și solidaritate, ortodoxia fiind religia românilor din toate cele trei țări române. Biserica și religia ortodoxă au suferit, în Evul Mediu, presiunea continuă a catolicismului, folosit de regalitatea maghiară ca instrument al ordinii politice îndreptate împotriva românilor.

MIRCEA CEL BĂTRÂN (1386-1418). Urcat la tron într-o perioadă de mari confruntări cu Imperiul otoman, s-a remarcat prin abilități politice și calități de oștean viteaz. La urcare pe tron a luat în stăpânire Almașul și Făgărașul care fuseseră pierdute de Radu I, apoi a alipit Banatul de Severin. Prin politica sa internă și externă deosebit de abilă, a încercat contracararea celor două mari amenințări: expansiunea maghiară și pericolul otoman.

Baiazid Ilderim (Fulgerul), în 1394/1395, a trecut Dunărea pe la Turnu cu 40 de mii de ostași, înaintând spre Curtea de Argeș, capitala țării. Mircea, cu doar 10 mii de oșteni, a hărțuit oastea otomană și a retras populația spre zonele muntoase. S-a dat lupta de la **Rovine**, un loc mlăștinos unde Mircea a ieșit învingător. Victoria nu a putut fi exploatată din pricina unor uzurpatori, Mircea fiind nevoit să încheie la 7 martie 1395 un tratat de alianță cu Sigismund împotriva otomanilor, cu scopul organizării unei cruciade. În vara anului 1396 au sosit la Buda o serie de cavaleri francezi, burgunzi, germani, italieni cu scopul organizării unei cruciade. La trecerea lor prin Țara Românească li s-a alăturat și Mircea. La Nicopole, Mircea a cerut să atace cel dintâi, dar a fost refuzat de ducele de Burgundia, care a pierdut luptele cu turcii, astfel că la Nicopole cruciada s-a finalizat printr-un eșec. Între timp, otomanii au cucerit Vidinul și amenințau transformarea țării în pașalâc. În aceste condiții, Vlad Uzurpatorul a preluat tronul pentru o scurtă perioadă de timp. Baiazid a degajat Dunărea cu intenția de a organiza asediul Constantinopolului. În aceste condiții Mircea l-a izgonit pe Vlad cu ajutorul voievodului Transilvaniei, Ștîbor. Abil diplomat, Mircea a dobândit pentru Mitropolia Țării Românești titlul de „exarh al plaiurilor”, ceea ce însemna de fapt extinderea autorității și asupra românilor din Transilvania. La moartea sa (31 ianuarie 1418) Mircea a lăsat o țară liberă și independentă. A fost înmormântat la **Mănăstirea Cozia** ca un mare domnitor.

IANCU DE HUNEDOARA (1441-1456) S-a ridicat din mijlocul cnejilor români, tatăl său Voicu ocupase funcții militare. A primit în dar, în anul 1409, castelul și domeniul Hunedoarei. În anul 1441 Iancu a fost numit voievod al Transilvaniei. În anul 1441 Iancu a obținut o victorie antiotomană în Serbia iar în 18 martie 1442 oastea voievodului, surprinsă nepregătită, a fost învinsă la Sântimbru iar peste 6 zile această înfrângere a fost transformată în victorie. Pe 2 septembrie 1442 a învins oastea otomană într-o luptă pe Ialomița, salvând Țara Românească de la transformarea de către otomani în pașalâc. Ajutat de Vlad Dracul, domnul Țării Românești, Iancu de Hunedoara a început „campania cea lungă”. Trecând Dunărea, a eliberat o serie de localități ajungând la Sofia. Sultanul a fost nevoit să încheie pace pe 10 ani, în iulie 1444.

După obținerea acestor succese, la insistențele papalității, Iancu a inițiat o cruciadă care s-a soldat cu un eșec la Varna, pe 10 noiembrie 1444. Ales guvernator al Ungariei, Iancu a dus o politică de unire a celor trei țări române în lupta antiotomană. În anul 1448 a pierdut lupta de la Kossovopolje datorită trădării despotului Gh. Brancovici. Oștile otomane, sub conducerea lui Mahomed al II-lea, după cucerirea Constantinopolului în anul 1453, s-au îndreptat spre Belgrad, cheia Europei Centrale. La Belgrad, cu o armată de 30.000 oameni,

Iancu a învins armata otomană condusă de Mahomed. A murit răpus de ciumă la 11 august 1456 și a fost înmormântat la Alba Iulia.

VLAD ȚEPEȘ (1456-1462, 1476), domn autoritar, înscăunat cu ajutorul lui Iancu de Hunedoara și al unui grup de boieri pentru a doua oară în anul 1456, a condus Țara Românească punând capăt abuzurilor boierești. A avut relații bune cu cele două țări românești, din vremea sa datând prima atestare a Bucureștiului. Alianța sa cu Ungaria l-a determinat pe Mahomed să-l trimită pe Hamza beg, ca să-l atragă într-o cursă la Giurgiu însă domnul s-a prezentat cu o gardă puternică și l-a învins, prizonierii turci fiind trași în țeapă. În iarna anului 1461/1462 Vlad Țepeș a organizat o incursiune în sudul Dunării, a eliberat Giurgiu și a pustiit teritoriile până la Zimnicea. În primăvara anului 1463 Mahomed al II-lea a pornit campania de pedepsire a lui Vlad. În apropiere de Târgoviște, noaptea, cu o mică oaste a făcut panică în tabăra otomană, totul sfârșind printr-un dezastru pentru sultan. În urma uneltirii boierilor, Vlad a fost detronat și a fost înscăunat fratele său Radu cel Frumos. Apoi a fost închis de Matei Corvin la Buda, mai bine de 10 ani. La sugestia lui Ștefan cel Mare a fost din nou înscăunat în anul 1476 dar nu a mai domnit decât două luni deoarece a fost ucis în urma unui complot boieresc.

ȘTEFAN CEL MARE (1457-1504). A determinat dezvoltarea și afirmarea Moldovei pe toate planurile și a fost apreciat atât pe plan intern de toate forțele sociale, cât și pe plan extern, datorită politicilor duse. După o victorie împotriva fostului domn Petru Aron la Doljești (Dolhești), tânărul Ștefan a fost proclamat domn pe locul numit Direptate. Pe plan intern, a căutat să elimine orice nemulțumire dintre boieri și să creeze o pace socială generală. A creat o bază socială largă puterii centrale, constituită din marii dregători, mica boierime, orășenimea și țărănimea liberă. A alcătuit o puternică armată bazată pe principii moderne. A constituit un sistem de apărare activ: Cetatea Suceava, Cetatea Neamț ș.a. A sprijinit activitatea economică. Pe plan extern, a încercat și realizat emanciparea de sub suzeranitatea Ungariei și Poloniei. În anul 1459 a încheiat o convenție cu Polonia prin care a recunoscut suzeranitatea acesteia. Prin aceasta, Moldova se apăra de Ungaria. În anul 1462 a atacat Chilia, posesiunea Ungariei, pe care a cucerit-o în anul 1465. Matei Corvin pierde lupta de la Baia, acest moment constituind o rupere a oricăror legături de suzeranitate ale lui Ștefan cel Mare față de Matei Corvin. După această victorie, Ștefan și-a întărit legăturile cu Polonia. Spre sfârșitul domniei, văzând ineficiența Poloniei, s-a orientat spre bune relații cu Ungaria. A împiedicat expansiunea polonă învingându-l pe Ioan Albert în anul 1497 iar în anul 1499 a învins Polonia la Codrii Cosminului, realizând independența Moldovei. Această independență a fost recunoscută și de Ungaria. S-a remarcat și prin luptele cu otomanii pentru apărarea

pământului Moldovei. L-a înfrânt pe Radu cel Frumos la Soci și l-a pus domn în Țara Românească pe Laiotă Basarab care îi era credincios. Refuzând plata tributului l-a determinat pe Soliman Pașa să pătrundă cu o armată în Moldova. Acesta din urmă a fost învins de Ștefan la Vaslui, în urma unei memorabile bătălii la 10 ianuarie 1475. Sub influența victoriei, Matei Corvin a încheiat cu Ștefan cel Mare un tratat de alianță iar Veneția a trimis o misiune diplomatică permanentă la Suceava. Campania sultanului din vara anului 1476, după o prezumtivă victorie la Războieni s-a transformat în înfrângere, turcii fiind decimați în urmăriri pustiitoare. Semnarea de către Veneția (1479), Ungaria (1483) și Polonia a unor tratate cu Imperiul otoman, l-au obligat pe Ștefan cel Mare să plătească tribut turcilor pentru a menține independența Moldovei.

MIHAI VITEAZUL (1593-1601), domn al Țării Românești de la sfârșitul secolului al XVI-lea. Contextul internațional de la finele secolului al XVI-lea a fost dominat de politica de cucerire dusă de Imperiul Otoman, Polonia și Imperiul habsburgic. Imperiul Otoman s-a aflat la apogeu în timpul sultanului Soliman cel Mare, Polonia și-a redirecționat politica de expansiune către țările române iar Imperiul habsburgic încerca noi cuceriri în sud-estul Europei. Consecințe ale acestor politici au fost redeschiderea conflictului dintre habsburgi și Imperiul otoman, crearea coaliției antiotomane Liga Creștină, din care făceau parte: Spania, Veneția, Statul Papal, ducatele italiene Modena, Toscana, Ferrara și încercarea de atragere a țărilor române în lupta antiotomană. Prima etapă a domniei s-a caracterizat prin aderarea la Liga Creștină alături de principele Transilvaniei și de domnul Moldovei și a avut ca și consecințe declanșarea răscoalei antiotomane și cucerirea cetăților din stânga Dunării cu excepția Giurgiului. Pericolul organizării unor pașalâcuri sub dominația otomană l-a obligat pe Mihai Viteazul să accepte tratatul cu Sigismund Bathory de la AlbaIulia, din anul 1595. În urma acestui tratat a devenit vasal al principelui Transilvaniei. A doua etapă a domniei a constituit lupta antiotomană și cucerirea independenței. La 13 noiembrie 1594 a ocupat toate cetățile din stânga Dunării, în afara Giurgiului. În anul 1595 a avut loc confruntarea cu otomanii de la Călugăreni. Otomanii au ocupat capitala și au pregătit transformarea țării în pașalâc. Mihai Viteazul s-a retras în munți de unde s-a reîntors și cu ajutorul lui Sigismund Bathory i-a învins pe turci. În urma acestei victorii, Mihai a asigurat independența Țării Românești, a încheiat pace cu Imperiul otoman și a înlăturat pretențiile de suzeranitate ale principelui Transilvaniei. Unirea țărilor române sub domnia lui Mihai Viteazul Unirea țărilor române a devenit o necesitate la sfârșitul secolului al XVI-lea din cauză că situația Țărilor Române s-a agravat în anul 1599. Sigismund Bathory a renunțat la tron în favoarea lui Andrei Bathory iar noul principe ducea o politică ostilă luptei antiotomane și lui Mihai Viteazul.

Polonia urmărea impunerea lui Simion Movilă ca domn în Țara Românească. În aceste condiții, în anul 1599 Mihai Viteazul a hotărât înlăturarea principelui Transilvaniei, Andrei Bathory, intrând cu trupele sale în Transilvania. În urma bătăliei decisive de la Șelimbăr, Mihai Viteazul a câștigat și a preluat conducerea Transilvaniei. Mihai Viteazul era recunoscut principe în Dieta Transilvaniei. A acordat drepturi tuturor satelor românești și preoților români, a făcut dani nobilimii române. Prin politica sa a nemulțumit nobilimea și pe împăratul habsburgic. Pentru a realiza un front antiotoman puternic trebuia să includă în alianță și Moldova. În luna mai a anului 1600 cucerit Moldova pentru a-l înlătura de la putere pe domnul acesteia Ieremia Movilă, care era suspus turcilor. Astfel, pentru prima dată în istorie, cele trei țări române au fost unite sub aceeași conducere. ***Mihai Viteazul se intitula domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei.*** Înfăptuirea Unirii i-a nemulțumit pe conducătorii Imperiului habsburgic, Poloniei și Imperiului otoman. Nobilimea maghiară transilvană recunoștea stăpânirea habsburgilor. În aceste condiții, Mihai Viteazul a fost învins la Mirăslău, în septembrie 1600. În Moldova a revenit Ieremia Movilă iar în Țara Românească, polonii l-au instalat pe Simion Movilă. Mihai Viteazul a cerut sprijinul Imperiului habsburgic, ajungând la o înțelegere cu împăratul Rudolf al II-lea care dorea să învingă revolta nobilimii transilvănene îndreptate împotriva sa. Armata generalului Basta, trimis al împăratului, împreună cu armata lui Mihai au învins armata lui Sigismund Bathory la Guruslău. În urma acestei victorii Mihai a devenit din nou domn al Țării Românești în anul 1601, însă pentru scurt timp, deoarece generalul Basta a organizat asasinarea sa. Domnia lui Mihai Viteazul a fost foarte importantă pentru istoria românilor deoarece a reușit să integreze țările române Ligii Creștine, a inițiat eliberarea popoarelor din Balcani, a organizat un front antiotoman, a recâștigat independența Țării Românești și a realizat prima unire politică a celor trei țări române.

Șerban Cantacuzino (1678-1688) – i-a însoțit pe turci la asediul Vienei în anul 1683. După înfrângerile de la Buda și Mohacs, Șerban a început tratativele cu Viena pentru o alianță antiotomană.

Constantin Brâncoveanu (1688-1714) – A întărit rolul domniei, a reorganizat sistemul fiscal. A promovat relații strânse cu Moldova și Transilvania datorită pericolului extern, a dorit afirmarea intereselor naționale a Țărilor Române. A sprijinit dezvoltarea comerțului și a întreținut legături strânse cu Brașovul. Față de Imperiul Otoman a dus o politică a „pungilor cu aur”.

Pe plan extern – În anul 1689 a încheiat un tratat cu Habsburgii prin care se recunoștea individualitatea Țării Românești . În anul 1690 la Zărnești, cu ajutorul tătarilor a înfrânt trupele imperiale care au invadat țara. În anul 1695 a fost numit de Habsburgi „principe al Sfântului Imperiu”. În anul 1711 în timpul războiului ruso-turc a adoptat o politică expectativă, dar un grup de boieri au trecut de partea rușilor și i-au ajutat să cucerească Brăila. În anul 1714 a fost mazilit împreună cu cei 4 fii ai săi.

Dimitrie Cantemir (1710-1711) – a întreprins o reformă fiscală reducând rîle care apăsau asupra micii boierimi și asupra țărănimii. În 3 aprilie 1711 a încheiat o alianță cu Rusia la Luțk prin care era recunoscută autonomia internă și integritatea teritorială a Moldovei, fiind recunoscută domnia ereditară a familiei Cantemir. La 20 mai 1711 la Stăniilești oastea țarului și a moldovenilor a fost încercuită și înfrântă de turci. Prin pacea de la Vadul Hușilor, rușii au rpimit dreptul să se întoarcă în țară, au plătit despăgubiri de război și au cedat Azovul. Dimitrie Cantemir a fost obligat să se refugieze în Rusia, unde a și murit în 1723.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

Voievozii români în lupta antiotomană:

- **Mircea cel Bătrân,**
- **Iancu de Hunedoara,**
- **Ștefan cel Mare,**
- **Vlad Țepeș,**
- **Mihai Viteazul**
- **Anul 1600 - Mihai Viteazul**

SUBSECȚIUNEA: EPOCA MODERNĂ și CONTEMPORANĂ

REVOLUȚIA ROMÂNĂ DE LA 1848 – 1849, parte a revoluției europene de la 1848-1849, revoluția română a ilustrat ideea modernă de națiune, liberalismul politic și economic al intelectualilor români. În Moldova, revoluția a izbucnit la 27 martie 1848 la Iași. În cadrul întrunirii de la Hotelul Petersburg s-a formulat **Petițiunea Proclamației**, cu 35 de

puncte, adresată domnitorului **Mihail Sturdza** și care a fost elaborată de un comitet condus de poetul Vasile Alecsandri. Petiția, cu un caracter moderat, a fost respinsă de domnitor, mulți participanți au fost arestați iar alții au reușit să fugă. Revoluționarii moldoveni aflați în exil au alcătuit încă două programe, unul la Brașov (**PRINȚIPIILE NOASTRE PENTRU REFORMAREA PATRIEI**) considerat a fi cel mai radical fiindcă dorea unirea Moldovei cu Țara Românească într-un stat independent și altul la Cernăuți (**DORINȚELE PARTIDEI NAȚIONALE DIN MOLDOVA**). Revoluția din Țara Românească a fost pregătită de un comitet revoluționar ce întocmise și un program de revendicări. A izbucnit la 9 iunie 1848, unde a fost citită **PROCLAMAȚIA DE LA ISLAZ** prezentată de I.H. Rădulescu. Această proclamație avea ca prevederi: desființarea clăcii și împrumietărire cu despăgubire, domn responsabil, o constituție democratică, egalitatea cetățenilor, învățământ egal, independență administrativă și legislativă. Domnitorul Gheorghe Bibescu a aprobat inițial programul, după ce la 11 iunie, la București s-a format un guvern provizoriu din care făceau parte: I.H. Rădulescu, Ștefan Golescu, C.A. Rosetti, N. Bălcescu și alții. Guvernul provizoriu a preluat puterea și a luat măsuri în spiritul proclamației de la Izlaz: desființarea rangurilor boierești, instituirea drapelului național, înființarea unei comisii a proprietății pentru rezolvarea problemei agrare, înființarea unei armate revoluționare sub comanda lui Gh. Magheru și trimiterea unor emisari în străinătate pentru a obține recunoașterea regimului revoluționar. Rusia și Turcia, îngrijorate de evoluția evenimentelor, au trecut la acțiune. În urma intervenției diplomatice a Turciei din prima etapă, guvernul provizoriu a fost înlocuit de o locotenență domnească. În a doua etapă, Poarta a trecut la intervenția armată care s-a soldat cu luptele de la Dealul Spirii din București, din data de 13 septembrie 1848, unde turcii au înfrânt compania de pompieri condusă de căpitanul Pavel Zăgănescu.

În Transilvania, situația etnică din Imperiul habsburgic a complicat evoluția evenimentelor revoluționare din Transilvania. Revoluția maghiară a intrat în conflict cu cea română deoarece proclama anexarea Transilvaniei la Ungaria și refuza acordarea de drepturi egale românilor. Revoluționarii români și-au precizat poziția prin cele trei adunări de la Blaj, între care cea mai importantă a fost adunarea din 3-5 mai 1848 la care au participat 40.000 de oameni și unde a fost elaborat programul revoluționar numit **PETIȚIUNEA NAȚIONALĂ**. Acest program prevedea: desființarea iobăgiei, libertăți cetățenești, oficializarea limbii române în legislație și în administrație și egalitatea cu celelalte națiuni, independența națiunii române. Dintre revoluționarii români s-au remarcat personalități precum **Simion Bărnuțiu** și **Avram Iancu**. Petiția a fost respinsă. Românii au trecut la organizarea unei armate revoluționare condusă de **Avram Iancu**. Au avut loc conflicte cu armata revoluționară

maghiară care nu a putut cuceri zona Munților Apuseni. Prin intermediul lui **Nicolae Bălcescu** s-a ajuns la o mediere între Avram Iancu și Lajos Kossuth conducătorul revoluției maghiare. Din păcate, înțelegerea româno-maghiară la care s-a ajuns a intervenit prea târziu, revoluționarii maghiari fiind învinși în august 1849 la Șiria, lângă Arad. Cu o mai mică intensitate, revoluția a avut manifestări în Bucovina și în Banat unde s-a remarcat Eftimie Murgu. Pornind de la programele revoluționare se constată prezența ideilor liberale privind organizarea viitoare a societății românești

Principiile revoluției de la 1848-1849 au fost pus în practică în perioada următoare, la acest lucru contribuind din plin membrii generației **PAȘOPTISTE**. Astfel, Unirea Principatelor Române se realiza în anul 1859 prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza. Mihail Kogălniceanu a susținut în perioada în care a fost prim-ministru (1863-1865), punerea în practică a ideilor din programul revoluționar (secularizarea averilor mănăstirești, reforma agrară, legea învățământului). Ion C. Brătianu, în calitate de prim-ministru și Președinte al Partidului Național Liberal, va contribui la procesul de modernizare a României și la obținerea independenței.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

- **Revoluția din 1848-1849**

24 IANUARIE 1859

În anul 1853 a izbucnit războiul Crimeii cu consecințe pentru Principate - **Congresul de la Paris** (1856), stabilea pentru Principate următoarele:

- ✓ Protectoratul Rusiei era înlocuit cu protectoratul a Marilor Puteri;
- ✓ Rusia retroceda Moldovei cele trei județe din Sudul Basarabiei: Cahul, Bolgrad și Ismail;
- ✓ Convocarea unor adunări ad-hoc în care românii, prin reprezentanții lor, să-și exprime dorințele pentru unire (Moldova și Țara Românească) .

În ciuda unor obstacole (falsificarea listelor cu alegători în Moldova), unioniștii au câștigat alegerile pentru **Adunările ad-hoc**.

CONVENȚIA de la Paris (1858), cu rol de Constituție prevedea o **UNIRE FORMALĂ**:

- ✓ noul stat se va numi **Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești**;
- ✓ doi domni, guvern și adunări separate;

- ✓ două instituții comune: **Înalta Curte de Justiție și Casație** (cu rol juridic) și **Comisia Centrală** (rol legislativ), ambele cu sediul la **Focșani**;

În Moldova va adunarea a ales la 5 ianuarie 1859 ca domn pe Alexandru Ioan Cuza. În Țara Românească Adunarea era dominată de conservatori, care susțineau mai mulți candidați. În cele din urmă, Cuza a fost ales domn la 24 ianuarie 1859 cu unanimitate de voturi.

Până la confirmarea unirii de către Marile Puteri, Alexandru Ioan Cuza a unificat serviciile de vamă și telegraf, misiunile diplomatice ale Principatelor, cursul monetar. În luna decembrie a anului 1861 se finaliza recunoașterea Unirii Principatelor, prin acceptul Imperiului otoman care recunoștea această unire pe durata vieții lui Alexandru Ioan Cuza

Marilor Reforme a fost legată de guvernarea lui Mihail Kogălniceanu (octombrie 1863- ianuarie 1866). Principalele legi emise în această perioadă au fost:

- ✓ **Legea secularizării averilor mănăstirești**, adoptată în decembrie 1863 (25% din suprafața țării, care aparținuse bisericilor și mănăstirilor a trecut în proprietatea statului);
- ✓ **Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris**, lege cu rol de Constituție, prin care Cuza obține o lărgire a atribuțiilor sale (drept de inițiativă legislativă, drept de veto și dreptul de a numi președintele Adunării); se înființează Senatul; Legea electorală, prin care a mărit numărul alegătorilor prin vot cenșitar;
- ✓ **Legea rurală/agrară** (1864), țăranii erau împroprietăriți în funcție de numărul de vite; Codul civil, adoptat în anul 1864, prin care recunoștea egalitatea tuturor cetățenilor și apăra proprietatea particulară;
- ✓ **Legea instrucțiunii publice**, prin care se introducea învățământul primar, gratuit și obligatoriu.

Opoziția i-a cerut în noaptea de 10/11 februarie 1866 să abdice și să părăsească țara.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

- **Unirea Principatelor Române și reformele lui Alexandru Ioan Cuza**
- **Monarhia**

A reprezentat instituția centrală:

Carol I a fost domn al țării în perioada 1866-1914, alteță regală între 1878-1881 și rege între 1881-1914, când a murit. În anul 1881, România a devenit regat. Pe plan intern,

monarhul a constituit un factor de echilibru, jucând rolul de arbitru pe scena politică românească. A încurajat formarea partidelor politice. A contribuit la modernizarea structurilor economice și a introdus sistemul „rotației guvernamentale”. Pe plan extern a susținut cucerirea independenței de stat, s-a orientat spre Puterile Centrale cu care a semnat în anul 1883 un tratat secret de alianță cu caracter defensiv.

Obiectivul major al românilor după anul 1859 a fost **cucerirea independenței naționale**. Suzeranitatea otomană era o piedică în calea progresului României deoarece România trebuia să plătească tribut, era lipsită de o politică externă proprie iar Dobrogea se afla sub stăpânire străină.

Sub pretextul intervenției în favoarea creștinilor din Balcani, Rusia urmărea obținerea strâmtorilor Bosfor și Dardanele iar România încerca să obțină o recunoaștere diplomatică a independenței.

Convenția româno-rusă (aprilie 1877), prin care se permitea trecerea trupelor ruse prin țară iar Rusia garanta integritatea teritorială a României. La 12 aprilie 1877 Rusia a declarat război imperiului otoman. Drept răspuns, otomanii au bombardat orașele românești de pe malul Dunării. România a răspuns bombardamentelor otomane, armata română fiind mobilizată.

La **9 mai 1877**, în Camera Deputaților a fost votată independența României, textul proclamației fiind citit de Mihail Kogălniceanu iar în ziua următoare (**10 mai 1877**), este votată independența țării. Inițial, Rusia a refuzat ajutorul armatei române crezând că va obține o victorie rapidă. În luna iunie 1877, armata rusă a trecut Dunărea și după o rapidă ofensivă s-a oprit în fața sistemului de fortificații de la Plevna. Marele duce Nicolae, comandantul forțelor ruse, printr-o telegramă a cerut urgent ajutor lui Carol și armatei române. Principele Carol a primit comanda trupelor de la Plevna și a propus asediul. Marele duce Nicolae a refuzat propunerea principelui român și la 30 august a fost respins un nou atac asupra Plevnei. Românii au cucerit reduta Grivița. Propunerea principelui Carol a fost acceptată în cele din urmă, între lunile septembrie-noiembrie 1877 având loc asediul Plevnei. Comandantul trupelor otomane Osman Pașa s-a predat colonelului român Mihai Cerchez. În aceeași perioadă românii au cucerit și reduta Rahova. În lunile ianuarie-februarie 1878 armata rusă a pornit o ofensivă în Balcani. Armata română a atacat Vidinul, Smârdan, Imperiul otoman fiind nevoit să încheie armistițiul. În urma tratatului de pace de la San Stefano din 19 februarie 1878, de la care România a lipsit, Rusia a anexat Dobrogea pe care a schimbat-o cu sudul Basarabiei (județele Ismail, Cahul și Bolgrad). Prin acest tratat Rusia instaura dominația în Balcani. Atât România cât și Marile Puteri au fost nemulțumite de prevederi și au cerut

anularea tratatului. A urmat Congresul și tratatul de pace de la Berlin de la 1 iulie 1878. Delegaților români Ion C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu, nu li s-a permis să ia parte activă la lucrări. Prevederile acestui tratat au fost: se recunoștea independența necondiționată a României (se modifica articolul 7 din Constituție și se realiza schimbul teritorial, Rusia primind sudul Basarabiei iar România primea în schimb Dobrogea, gurile Dunării și insula Șerpilor, încălcându-se integritatea teritorială a României); Anglia primea Ciprul; Austro-Ungaria primea administrația Bosniei și a Herțegovinei; Serbia și Muntenegru deveneau independente; Bulgaria de la nord de Balcani devenea provincie autonomă sub suzeranitate otomană. Obținerea independenței de stat a favorizat promovarea unei politici externe proprii și adoptarea unei politici de protecție economică, socială etc.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

- **Cucerirea independenței de stat și unirea Dobrogei**

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Principala cauză care a dus la declanșarea primului război mondial a fost lupta pentru reîmpărțirea lumii de către marile puteri, pentru dominație economică și politică. Pretextul declanșării războiului a fost asasinarea prințului moștenitor al Austro-Ungariei, Franz Ferdinand, la Sarajevo, la data de 28 iunie 1914.

La data de 28 iulie 1914 Austro-Ungaria a declanșat război Serbiei iar în luna august marile puteri au intrat în conflict, declarându-și război. În august 1916, România a intrat în război de partea Antantei, după doi ani de neutralitate; scopul era întregirea teritoriului însă la scurt timp fiind atacată de către austro-ungari, germani și bulgari; României i-au fost ocupate 2/3 din teritoriu inclusiv orașul București, suprafața României reducându-se la teritoriul Moldovei. anul 1917: - S.U.A. au intrat în război de partea Antantei în luna aprilie, schimbând soarta războiului; - Germania au declanșat războiul submarin total; - Puterile Centrale aveau probleme din ce în ce mai mari din cauza resurselor limitate de materii prime; - Armata română a obținut în vară victorii la Mărășești, Mărăști și Oituz însă frontul de est a avut de suferit din cauza evenimentelor revoluționare din Rusia și ale armatei ruse bolșevice. anul 1918: - Rusia bolșevică a semnat pacea separată cu Puterile Centrale la 7 mai; - Antanta a declanșat o puternică ofensivă pe frontul de vest iar germanii au fost învinși din nou pe râul Marna; aliații germanilor au fost de asemenea învinși; - Împăratul Wilhelm al III-lea a abdicat la Berlin, Germania proclamându-se republică; - La data de 11 noiembrie germanii au semnat

armistițiul iar primul război mondial a luat sfârșit. Primul război mondial a adus pierderi umane și materiale uriașe (peste 10 milioane de morți și 22 milioane de răniți). Economiiile au fost dezorganizate iar mii de localități au fost distruse. Statele Unite ale Americii au devenit cea mai mare putere economică.

România: Conflictul s-a extins rapid implicând cele două alianțe politico-militare, Puterile Centrale (Tripla Alianță) și Antanta (Tripla Înțelegere). La 21 iulie 1914, a fost convocat la Sinaia, Consiliu de Coroană. Hotărârea a fost aceea de rămânere în neutralitate, mai ales că o altă aliată, Italia, a procedat la fel. Regele Carol I s-a supus majorității. Urmașul său, regele Ferdinand declara că va *domni ca un bun român*.

În august 1916, România a semnat tratatul de alianță cu Antanta. **Convenția politico-militară:**

- ✓ se garantează integritatea teritorială a României,
- ✓ se recunoaște dreptul legitim al României la unirea cu Transilvania, Banat, Bucovina și Partium (Crișana și Maramureș);
- ✓ România urma să participe la conferințele de pace în condiții de egalitate cu marile puteri;
- ✓ Antanta se obliga să acorde ajutor militar pentru România și să aprovizioneze armata română cu muniție și armament.
- ✓ România trebuia să declare război Austro-Ungariei

La 14/15 august România a declarat război Austro-Ungariei. Unitățile angajate în luptă cuprindeau 4 armate cu un număr de 562 de mii de ostași care s-au desfășurat pe hotarul Austro-Ungariei și o parte mai mică pe hotarul cu Bulgaria, pe Dunăre și în Cadrilater. Planul a stabilit trecerea la ofensivă a trupelor de pe hotarul cu Austro-Ungaria și o parte mai mică pe hotarul cu Bulgaria, contrar sugestiei date de puterile din Antantă de a ataca Bulgaria. Aceasta a convenit și idealurilor naționale de a elibera teritoriile românești din interiorul arcului carpatic. Trupele române au pătruns în Transilvania până în apropiere de Sighișoara, Sibiu și Hunedoara, fiind primite cu bucurie de către români. Ofensiva română nu a fost susținută de aliați iar austro-ungarii au pornit o puternică ofensivă în Transilvania. În aceste condiții, în august 1916 trupele germano-bulgare au obținut victorii în sud la Turtucaia și amenințau ocuparea Dobrogei. Situația de aici a determinat oprirea ofensivei din Transilvania și trecerea la apărare. Germanii au continuat ofensiva în Dobrogea iar trupele rusești aduse în ajutorul armatei române nu și-au dat silința să apere acest teritoriu și el a fost pierdut. Românii s-au retras din Dobrogea. Dinspre sud, Puterile Centrale au pătruns în Muntenia și Oltenia, Bucureștiul a fost ocupat iar armata română, Guvernul, Casa regală și o parte a populației s-au

retras în Moldova. În primăvara anului 1917 armata română a fost refăcută cu sprijinul misiunii militare franceze. Tezaurul țării a fost trimis la Moscova pentru a fi protejat. Armata I, comandată de generalii Constantin Cristea și Eremia Grigorescu și Armata a II-a, comandată de generalul Alexandru Averescu au oprit ofensiva Puterilor Centrale la Mărăști, Mărășești și Oituz, în lunile iulie-august 1917. În anul 1917 a avut loc în Rusia o lovitură de stat prin care comuniștii au ajuns la putere. În aceste condiții, trupele rusești au părăsit câmpul de luptă, în urma Tratatului de pace de la BrestLitovsk. România rămânând fără sprijin nu a mai putut continua războiul și a fost nevoită să încheie pacea. Pacea încheiată la Buftea cu Puterile Centrale a fost foarte grea pentru țara noastră. România ceda Dobrogea, Bulgariei. Mai ceda surplusul de cereale și petrol precum și importante vârfuri din Munții Carpați iar trupele Puterilor Centrale rămâneau în teritoriul ocupat. Regele Ferdinand a refuzat sancționarea tratatului. Situația s-a schimbat în toamna anului 1918 când Antanta a obținut importante victorii. Armata română a fost din nou mobilizată în luna octombrie 1918 și a eliberat teritoriul țării. În luna noiembrie 1918 a avut loc armistițiul dintre Germania și Antanta. Primul război mondial se încheia cu victoria Antantei. A urmat Congresul de Pace de la Paris dintre anii 1919 și 1920.

BIBLIOGRAFIE:

Manual de Istorie, clasa a VIII a, Conținuturi:

- **Războiul pentru întregirea națională**

MAREA UNIRE: Unirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei; ideile politice ale actelor Unirii Pe fondul revoluției bolșevice și a încheierii păcii României cu Puterile Centrale, s-a afirmat principiul autodeterminării naționale. Popoarele din cadrul Imperiului Austro-Ungar și al fostului Imperiu țarist au fost încurajate de Declarația drepturilor popoarelor din Rusia (noiembrie 1917), de principiile lansate de președintele american W. Wilson (ianuarie 1918) și de înfrângerile Austro-Ungariei. Dreptul popoarelor la autodeterminare (până la separare) a fost folosit în mod demagogic de puterea comunistă instalată la Moscova Acest drept a fost însă anihilat până la urmă. Basarabia a fost prima provincie unită cu România. În luna octombrie 1917 a avut loc Congresul Ostașilor moldoveni care a anunțat autonomia provinciei și hotărârea de a se convoca o adunare reprezentativă numită Sfatul țării. Convocat în luna decembrie, Sfatul Țării a decis declararea Republicii Democratice Moldovenești. În urma agitațiilor provocate de soldații bolșevici care au ocupat Chișinăul, a fost chemată armata română. La 24 ianuarie/6 februarie 1918 Sfatul

Țării a proclamat independența Republicii Democratice Moldovenești, iar la 27 martie/9 aprilie a hotărât unirea Basarabiei cu România. La 9/22 aprilie 1918 regele Ferdinand a promulgat actul unirii Basarabiei cu România. În Bucovina s-a format o mișcare unionistă care a încercat să contracareze tendințele de anexiune venite din partea Kievului sau Vienei. În luna octombrie 1917 s-a înființat un Consiliu Național Român condus de **Iancu Flondor** care a cerut autodeterminare națională. Adunarea Constituantă a românilor din Bucovina a hotărât la 14/27 octombrie 1917 unirea cu celelalte provincii românești din Austro-Ugaria. În fața intențiilor Ucrainei de a anexa Bucovina, Consiliul Național Român a solicitat intervenția armatei române. Congresul General al Bucovinei (alcătuit din reprezentanții românilor, germanilor, polonezilor, ucrainenilor) a hotărât la **15/28 noiembrie 1918** unirea necondiționată cu România. Parlamentul a votat actul unirii Bucovinei la 18/31 decembrie 1918. În Transilvania, pe fundalul înfrângerilor suferite de Imperiul Austro-Ungar și mișcărilor revoluționare ce au urmat în cele două capitale, Budapesta și Viena, împăratul Carol I a făcut o ultimă încercare de salvare a Imperiului. El a lansat un apel pentru federalizare numit „Către popoarele mele credincioase”. Partidul Național Român, care-și reluase activitatea, a elaborat în luna octombrie 1918 o declarație de independență, Declarația de la Oradea. Aceasta a fost citită câteva zile mai târziu de deputatul român Alexandru Vaida-Voievod în Parlamentul de la Budapesta. La Adunarea Națională de la Alba Iulia de la 18 noiembrie/1 decembrie 1918 au participat peste 100.000 de oameni și 1.228 de delegați. Lucrările au fost deschise de Gh. Pop de Băsești și Vasile Goldiș care a citit Rezoluția de unire a Transilvaniei cu România. Rezoluția a fost aprobată în unanimitate. A fost ales Marele Sfat Național Român (250 de membrii, condus de Gheorghe Pop de Băsești și care avea rolul unui Parlament). A fost desemnat un guvern provizoriu numit Consiliu Dirigent, condus de Iuliu Maniu. La 11 decembrie, a adresat o proclamație în care anunța înfăptuirea unirii Transilvaniei cu România. Textul Rezoluției de la Alba Iulia mai prevedea o serie de măsuri care vizau: libertatea presei, respectarea drepturilor minorităților naționale, reforma agrară radicală, vot universal, regim democratic. Recunoașterea internațională La tratatele de pace care s-au semnat la Paris între anii 1919-1920, România a fost reprezentată de o delegație condusă de primul-ministru Ion I.C. Brătianu care, în ședința din 1 februarie 1919, a cerut ca România să fie tratată ca aliată a Antantei în război și că unirea provinciilor istorice cu România este rezultatul dorinței populației din aceste provincii.

Tratatul de la Saint-Germain, cu Austria, prin care era confirmată unirea Bucovinei cu România (10 decembrie 1919);

Tratatul de la Neuilly cu Bulgaria, prin care granița cu statul bulgar rămânea cea fixată în anul 1913 iar România recupera Cadrilaterul (10 decembrie 1919);

Tratatul de la Trianon cu Ungaria prin care Transilvania și Banatul reveneau României (4 iunie 1920); Tratatul prin care se recunoștea unirea Basarabiei cu România (28 octombrie 1920). Prin aceste tratate semnate a fost recunoscută de către marile puteri formarea statului național unitar român. 6.2. România în perioada interbelică Teritoriul și populația noul cadru de dezvoltare a societății românești. Situația României după Unirea din 1918 se deosebea de cea de dinainte de război, teritoriul său a crescut de la 137.000 km² la 295.049 km², cifră care situa România pe locul opt în Europa, ca suprafață. Populația înregistrată în anul 1930 a ajuns la peste 18 milioane locuitori din care 71,9% erau români și 28,1% minorități naționale.

ANUL 1940: La 26 iunie 1940 România a primit o notă ultimativă din partea Rusiei pentru cedarea Basarabiei și Bucovinei. La 28 iunie Consiliul de Coroană a decis să accepte ultimatumul sovietic, cedând Basarabia și N. Bucovinei. La 3 iulie 1940 trupele sovietice s-au instalat pe noile granițe între România și URSS. La 15 iulie, Hitler i-a adresat lui Carol II o scrisoare în care, cerea României să se încadreze definitiv în linia politică a Reich-ului și să consimtă la pierderile teritoriale față de vecinii săi, subliniind că revizuirea devenise inevitabilă. În ziua de 3 august 1940, Hitler a cerut guvernului român să cedeze Bulgaria partea de sud a Dobrogei, Cadrilaterul. La tratativele româno-bulgare, începute la Craiova în ziua de 19 august, partea română a satisfăcut integral cererile teritoriale ale Bulgariei, granița dintre cele două țări fiind stabilită prin Acordul semnat la 7 septembrie 1940 pe linia trasată înainte de 1913.

La 30 august 1940 prin Dictatul de la Viena, România era obligată să cedeze Ungariei nordul Transilvaniei. Datorită acestor cedări teritoriale în țară au început manifestări împotriva regimului lui Carol II, care se dovedise incapabil să apere integritatea teritorială a României, în mai puțin de trei luni, România pierduse 99.738 km² și 6.821.000 locuitori. Carol al II-lea a fost obligat la 6 septembrie 1940 să abdice.

La 23 august 1944 regele Mihai anunță încetarea alianței României cu Germania și alăturarea Națiunilor Unite, reintrarea în vigoare a Constituției din 1923, numirea unui guvern condus de Constantin Sănătescu. Guvernul prin decrete – legi a desființat lagărele de muncă, a declarat amnistia generală, a eliberat deținuții politici, a restabilit cadrul democratic. Trupele naziste au declanșat un atac împotriva Bucureștiului, până la 30 august armata română a eliberat capitala. Germanii au fost înfrânți pe Valea Prahovei, Brașov, Dobrogea, a fost

eliberată Transilvania, în 25 octombrie 1944 au fost eliberate teritoriile românești Carei și Satu Mare.

După 23 august 1944, România a redevenit o monarhie constituțională, suveranul exercitându-și prerogativele în conformitate cu Constituție din 1923. Partidele politice și-au reluat activitatea legală, s-a desființat cenzura.

Importanța actului de la 23 august:

- Germania era lipsită de materii prime.
- A contribuit la prăbușirea întregului front hitlerist din Balcani
- S-a evitat transformarea României în teatru de război
- S-au creat condițiile eliberării Transilvaniei
- Războiul s-a scurtat cu 6 luni.

După actul de la 23 august România a fost ocupată de armatele ruse. În 14 septembrie 1944 s-a semnat Armistițiul dintre România și Națiunile Unite.

COMUNISMUL ÎN ROMÂNIA

Regimul politic al lui Gheorghe Gheorghiu Dej (1948-1965)

După anul 1948 comuniștii români au avut drum deschis pentru introducerea modelului stalinist, s-au folosit de toate mijloacele, utilizând violența și exterminarea fizică împotriva persoanelor care militau pentru democrație.

Politic- monopolul puterii aparținea partidului unic (prin uniunea PCR și PSD a rezultat PMR).

Noua Lege Electorală (1948) stabilea vârsta alegătorilor la 20 de ani iar prin Constituția din 1948 vârsta alegătorilor cobora la 18 ani.

Constituția din 1948 – era inspirată din Constituția stalinistă din 1936:

Înlăturarea separației puterilor în stat

Organ suprem era Marea Adunare Națională

Economia era centralizată, dirijată.

Securitatea – instrument de teroare și represiune. S-au înființat lagăre de muncă și închisori pentru deținuți politici (Sighet, Gherla, Pitești, Aiud). S-a urmărit anularea oricăror forme de rezistență anticomunistă.

În anul 1950 a fost introdusă Legea organizării administrative (împărțirea României pe regiuni, raioane, comune și sate). A fost introdusă reeducarea prin muncă a celor care erau ostili regimului. Au fost arestați și condamnați la închisoare liderii PNL și PNT, țărani care refuzau colectivizarea.

Economic - etatizarea întreprinderilor de stat, a băncilor, a mijloacelor de transport, cinematografele, spitalele. În feb. 1948 au trecut în patrimoniul statului bunurile Eforiei Spitalelor Civile, Așezămintelor Brâncovenești, ale Eforiei Sfântului Spiridon din Iași, bunurile Casei Regale.

Colectivizarea agriculturii 1946-1962 cei care refuzau înscrierea în gospodăriile agricole erau bătuți, schingiuiți, deportați sau închiși.

Industrializarea forțată a României pe baza planurilor cincinale fără a ține cont de nevoile țării (1951).

Cultural – încetarea legăturilor cu Occidentul Academia Română a devenit instituție de stat. Reforma învățământului după model sovietic (era interzisă predarea religie în școli). Cenzura presei (au fost interzise mii de cărți). Control strict asupra creației literare și artistice. Persecutarea Bisericii, în 1948 cultul greco-catolic este desființat, Biserica ortodoxă era subordonată statului (Legea privind cultele religioase din 1948). Până în anul 1950, toți episcopii catolici români, de rit latin sau bizantin, au fost arestați.

Datorită măsurilor aplicate de guvernul Groza în țară s-au produs mișcări de rezistență împotriva regimului. Securitatea aluat măsuri drastice – arestări, torturi, deportări în Bărăgan în 1951. Prin metode brutale și tortură, regimul comunist a reușit să lichideze opoziția internă. Chiar și în interiorul partidului, Gh. Gh. Dej și-a îndepărtat rivalii (Lucrețiu Pătrășcanu a fost arestat, judecat și condamnat la moarte în 1954).

Politică – pe plan extern, România a devenit membră CAER – 1949, organizație internațională de colaborare economică între statele socialiste. În 1955, România a devenit membră a Tratatului de la Varșovia, prin care armatele statelor socialiste erau puse sub comanda Uniunii Sovietice. Tratatul de la Varșovia era o replică a organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), constituit în 1949 sub conducerea SUA. În anul 1954 România a încheiat acorduri cu Bulgaria, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia. În anul 1955 România a devenit membră ONU. Între anii 1958-1960 România a încheiat acorduri economice cu statele europene. Economia românească a fost puternic afectată de existența sovrom-urilor (societăți mixte româno-sovietice, create în 1945, prin care o bună parte a resurselor naționale au fost exploatate în favoarea URSS) care au secătuit rezervele naturale ale României. Acestea au fost desființate în anul 1954. În anul 1956 regimul lui Gh. Gh. Dej a sprijinit intervenția

sovietică în Ungaria. În anul 1958 trupele sovietice au părăsit țara, România a început să se depărteze treptat politic de Moscova. După plecarea Aramtei Roșii, România a pornit pe calea afirmării independenței și suveranității sale, a restabilirii legăturilor ce-i fuseseră interzise după căderea „cortinei de fier”. Ieșirea de sub hegemonia sovietică a necesitat multă abilitate politică. Treptat statele occidentale au început să privească cu interes acțiunile României, transmițându-i semnale încurajatoare, în speranța că va reuși să realizeze o fisură în blocul sovietic.

Din 1960 a început un amplu proces de desovietizare a societății românești: s-au desființat librăriile, muzeele de sub influență sovietică, s-au elaborat noi manuale școlare, au fost înființate mii de școli, deținuții politici au fost eliberați. În anul 1964 România a reprimat Planul Valev care prevedea crearea unei zone agricole URSS, România, Bulgaria.

Prin Declarația din aprilie 1964 a PMR s-a respins amestecul URSS în problemele interne ale statelor comuniste, susținând China în conflictul cu URSS (o declarație de independență față de Moscova). Prin moartea lui Gh. Gh. Dej în martie 1965 s-a încheiat scurta perioadă de reformism dejist.

Destinderea internă 1965-1974

După anul 1965 a început o perioadă de liberalizare a regimului comunist. În martie 1965 a murit Gh. Gh. Dej. Lider al PMR a devenit Nicolae Ceaușescu. În iulie 1965 PMR a devenit PCR. A fost adoptată Constituția din 1965 care stabilea:

- România devenea RSR
- Nicolae Ceaușescu a devenit președinte a Consiliului de Stat
- Existența unui singur partid politic P.C.R.
- Marea Adunare Națională, organ supreme
- Președintele răspundea doar în fața Marii Adunări Naționale

În anul 1968 printr-o lege administrativă România a fost împărțită în județe. Prin Legea învățământului din 1968, a fost stabilit învățământul general obligatoriu de 10 clase. Din 1965 s-a introdus gratuitatea manualelor școlare pentru toți elevii (cls. I-XII). Au fost înființate noi universități la Craiova și Brașov.

Regimul politic al lui Nicolae Ceaușescu a cuprins două etape:

Prima etapă: 1965-1971

Pe plan intern – desovietizarea

Îmbunătățirea condițiilor represive a Securității

Modernizarea întreprinderilor industriale: din 1968, România a început să producă automobilul – Dacia, în 1969 a realizat primul elicopter IAR – 316. Comerțul și agricultura au cunoscut o puternică dezvoltare. S-a desfășurat un amplu program de construcții de locuințe pentru muncitori.

Pe plan extern – apropierea de statele occidentale (vizita unor lideri occidentali, precum Charles de Gaulle, președintele Franței (1968), Richard Nixon (1969) și Gerald Ford (1975) președinții americani, menținerea unor relații cordiale cu Iugoslavia.

Independența politică față de URSS:

- În 1967 relații diplomatice cu RFG și Israel
- În 1971 România a aderat la GATT
- În 1972 a aderat la Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială
- În 1973 a semnat un acord de cooperare cu Comunitatea Economică Europeană

A doua etapă: 1971-1989 debutează cu Revoluția culturală de inspirație chineză și nord-coreeană.

În anul 1971, după vizita în China și Coreea de Nord a introdus cultul personalității celor doi lideri (Mao Ze Dong și Kim Ir Sen), a decis să îl aplice în România.

Pe plan intern:

Are loc instaurarea dictaturii personale, în 1974 Nicolae Ceaușescu devine primul președinte al României

Promovarea în funcții de conducere a membrilor familiei Ceaușescu

Industrializarea forțată și mari construcții (Canalul Dunăre Marea Neagră, Casa Poporului, a început construcția Centralei de la Cernavodă, a Uzinei de Apă Grea de la Halânga) care au secătuit resursele țării.

În 1974 s-a inaugurat Transfăgărășanul, în 1979 s-a dat în folosință primul tronson al metrolului din Buc. În anul 1982 România a început să producă avioane de pasageri, iar în 1987 avioane de vânătoare și bombardament. S-au înregistrat mari succese sportive la campionatele mondiale și europene, sportivi precum Nadia Comăneci (1976 la Olimpiada de la Montreal, a obținut prima notă de 10 din istoria gimnasticii mondiale, a câștigat trei medalii de aur, Ivan Pațaichin (caiac-canoe), Ilie Năstase și Ion Țiriac (tenis de câmp) erau cunoscuți în toată lumea. În anul 1968 Nicolae Ceaușescu a decis să achite întreaga datorie externă (10 miliarde de dolari) a României cu scopul de a evita amestecul „statelor imperialiste” în treburile sale interne.

S-a recurs la forțarea exportului, produsele românești fiind deseori vândute sub prețul de cost. Această politică a dus la deteriorarea rapidă a situației economice a țării concretizată prin: provocarea unei puternice crize alimentare, sărăcirea populației, deteriorarea condițiilor de viață datorită eforturilor de a plăti datoriile externe, distrugerea unor centre istorice urbane, biserici, sate întregi, au fost luate măsuri pentru creșterea natalității împotriva voinței familiei, învățământul, cultura, știința au fost politizate, economisirea energiei electrice, a combustibilului, a apei calde, căldurii, alimentelor, a reprezentat un calvar pentru populației. Securitatea organ de teroare.

Rezistența față de regimul Ceaușescu a devenit tot mai accentuată, aceasta s-a manifestat prin dizidența intelectualității (scrisori deschise către posturile de radio occidentale) și proteste muncitorești. Au existat mișcări de protest: în 1977 au izbucnit greve în Valea Jiului, Maramureș (1983), Brașov (1987) împotriva comunismului dar ele au fost rapid anihilate. Pe plan extern – închiderea țării față de relațiile cu statele occidentale. Refuzul de a accepta reformarea sistemului politic după modelul impus de Gorbaciov în URSS.

În anii 1980 a avut loc o răcire a relațiilor cu SUA, Germania și Franța. În Polonia și Ungaria au apărut reforme democratice. În 1989 au căzut regimurile comuniste în Germania de Est, Cehoslovacia, Bulgaria, încurajând populația română să se răscoale.

Mișcarea de rezistență împotriva regimurilor totalitare s-a amplificat, atingând în 1989 punctul culminant. Anul 1989 s-a dovedit a fi decisiv pentru soarta Europei. Evenimentele s-au desfășurat cu o viteză uluitoare.